

**А.А. Лайко. Дитяча оториноларингологія. –
К.: Логос, 2008. – 702 с.**

Підручник «Дитяча оториноларингологія» є другим поновленим виданням, яке присвячується 40-річчю кафедри дитячої оториноларингології, аудіології та фоніатрії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика та 115-річчю Української дитячої лікарні «Охматдит», котра є базою кафедри. Перше видання підручника відбулось у 2004 р. Підручник написаний на високому методичному рівні українською мовою для лікарів-інтернів згідно з навчальним планом та програмою з дитячої оториноларингології. Він має класичну структуру, яка відповідає виданням такого типу. Дотримано вимоги міжнародної анатомічної номенклатури.

Підручник складається з наступних розділів: історія розвитку оториноларингології в Україні; клінічна анатомія та фізіологія ЛОР-органів; методики обстеження; хвороби вуха, носа і приносних пазух, глотки, гортані, трахеї та бронхів, стравоходу, природні вади розвитку ЛОР-органів, специфічні захворювання, інфекційні захворювання дихальних шляхів, невідкладна допомога дітям із загрозливими станами, диспансеризація, додатки, література та предметний покажчик.

Немає сенсу зупинятися на кожному розділі підручника. Слід відмітити, що автор майже кожний розділ підручника доповнює новими досягненнями, які відбулися за останні 5 років. Крім того, до змісту включені цілі розділи, гострі респіраторні вірусні інфекції. Доцільним є опис клінічного перебігу скарлатини, кору, коклюшу, дифтерії, інфекційного мононуклеозу. З цими захворюваннями найчастіше звертаються діти до педіатрів, сімейних лікарів та отоларингологів.

Новим і цінним в підручнику є те, що в кінці деяких розділів (сторінки 215, 241, 247, 394, 481, 576) приводиться назва монографій автора і співавторів, в яких викладені глибокі теоретичні і практичні аспекти. Ці джерела, а також сучасна література представлені в спи-

ску літератури. Особливу практичну цінність складають останні дві монографії А.А. Лайка та співавторів: «Інкубація та трахеотомія». – К.: Логос, 2007. – 150 с. і «Аденоїдні вегетації та аденоїди». – К.: Логос, 2006. – 171 с. Проте доцільно згадати навчальний посібник А.А. Лайка «Невідкладна допомога в дитячій оториноларингології». – К.: Здоров'я, 1998. – 256 с. Ці монографії і навчальний посібник потрібні не тільки отоларингологам, але і педіатрам, анестезіологам, лікарям швидкої допомоги, сімейним, дільничним та іншим фахівцям у своїй повсякденній професійній діяльності. Такий підручник з дитячої оториноларингології буде корисним для фахівців різного профілю.

Автор вперше наводить 4 додатки: «Лікарські речовини, що застосовуються в дитячій оториноларингологічній практиці», «Антибактеріальні препарати, що застосовуються в дитячій оториноларингологічній практиці», «Антибіотики, що застосовуються для лікування захворювань ЛОР-органів», «Біохімічні показники крові у дітей». Безумовно, вони мають практичне значення для професійної діяльності отоларингологів.

В підручнику представлені якісні чорно-білі ілюстрації, що є більш наочним для засвоєння матеріалу, але бажано було б подати їх у кольорі. Книга має окремі несприятливі недоліки, які не зменшують її значущість і важливість.

В цілому книга А.А. Лайка «Дитяча оториноларингологія» – це фундаментальний підручник, який є дуже цінним не тільки для лікарів-інтернів та лікарів-курсантів циклів спеціалізації, тематичного удосконалення, але і для інших фахівців, особливо сімейних та дільничних лікарів, а також для студентів медичних університетів. В підручнику майже з вичерпною повнотою викладені всі розділи дитячої оториноларингології, що буде сприяти більш глибокому вивченню спеціальності.

Завідувач кафедри оториноларингології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор Ю.В. МІТІН